

L'ALT EMPORDÀ

Text > JOAN FERRERÓS

«Costa Esbravada» | Miquel Riera ha fotografiat els disbarats de formigó i totxana que s'han perpetrat entre Colera i Blanes —Portbou, entre el ferrocarril i la decadència, se n'ha deslliurat. Al litoral que havia estat el més bonic de la Mediterrània, les ferides no li han permès viure amb sanitat el que podria haver estat una oferta turística digna. Cert: encara respira amb dificultat per l'aprofitament del turisme massiu i vulgar, de carnassa al sol, de sangria per dinar i sopar, i de *Carlos Garrafa* de nit. Els despropòsits tenen a veure tant amb els hotelassos i blocs de primera línia destinats a establir-hi nòrdics, com amb les urbanitzacions dels empadronats a l'Eixample o Sant Gervasi.

Riera, que s'ha limitat a la Costa Brava, ha titulat la mostra «Costa Esbravada». L'exposició es va inaugurar a La Mercè de Girona i pel maig va aterrar a La Cate de Figueres. Cita Yvette Barbaza a *Le paysage humain de la Costa Brava* (1966): «El paisatge és com un llibre obert, el millor lloc on l'ésser humà ha escrit la seva història». Els despropòsits van començar en els anys seixanta, però no es van pas fer tots durant el franquisme; els nostres electes del darrer mig segle no ho han pas aturat: les edificacions de mal gust, mala qualitat, volumetria hemisfèrica i erigides a llocs inapropiats es van continuar fent, potser amb més intensitat i tot. La joia de la vergonya està representada per la gegantina massa de blocs d'apartaments d'Empuriabrava, ubicats on la Muga desguassa a mar, al peu dels Aiguamolls de l'Empordà.

>> La gegantina massa de blocs d'apartaments d'Empuriabrava, ubicats on la Muga desguassa a mar. (Foto: MIQUEL RIERA)

Mónica Naranjo | Dalí és el figurenc amb més projecció popular i universal, però segurament l'anomenada «Pantera de Figueres» és la que hi va a continuació. L'any vinent, Naranjo farà cinquanta anys, i aquesta crònica ja s'avança al fastuós esdeveniment perquè a ningú no l'agafi badant. Tinc una col·lega que va tenir la cantant d'alumna a l'Institut Deulofeu, però des de llavors ha tornat poc al Palau del Vent; ara viu a Mataró, després d'haver-se estat a altres llocs, com ara Espanya o Mèxic. Vocalista d'una àmplia tessitura, profereix, per dir-ho amb la seva llengua, uns *alaridos* que permeten identificar-la immediatament.

Més enllà del cant, s'ha fet una imatge sexualment transversal, bisexual, «muy marica», com diu ella amb *desparpajo*, amb la qual enganxa —o va enganxar— un públic; una excentricitat identitària, n'ha dit Xavier Castillón. I bé: si els EUA tenen Cher, Madonna i Lady Gaga, Espanya té Mónica Naranjo. Això l'ha convertit en el que s'anomena una icona de la comunitat *queer* —o LGBTQ+, o antiheterocisnormativa, que ve a ser el mateix—, la qual cosa li ha permès de merèixer el Premi Maguey de cinema gai que guardona l'activisme mexicà a favor de l'homosexualitat; no sense polèmica, perquè ella no fa cine, i per això li van lliurar mig d'amagatotis. Fa una mica menys va ser convidada a fer el pregó del Dia de l'Orgull Gai a Madrid. Es proclama catalana però no independentista, i es fa seu el fals argumentari espanyolista: és que els meus pares són andalusos i no puc anar (atenció!) contra els meus orígens. Això sí, amb el seu marit actual, mosso d'esquadra estat, han educat en la independència el fill que ell ja tenia: viu fora de casa. Va cantar en català l'espiritual americana «Amazing Grace» —«Sublim Gràcia (del Senyor)»— per a la Marató de TV3.

EL BAIX EMPORDÀ

Text > PURI ABARCA

El Mercantil de Palafrugell | L'edifici del Cercle Mercantil de Palafrugell, tancat al públic des de l'any 1989,

ha passat a ser gestionat de manera exclusiva per l'Ajuntament. Després d'haver deixat sense efecte el consorci de gestió conjunta amb el Centre Fraternal (una acció anunciada pel Govern local anterior), l'immoble ha quedat lliure per a l'ús municipal. El Mercantil («el casino dels senyors», com era conegut en la seva època d'esplendor) està situat a la cèntrica plaça Nova, i va ser construït a finals del segle XIX per a l'oci i l'entreteniment, a iniciativa de famílies benestants del poble i industrials surers, la majoria dels quals eren membres de la societat La Alianza, creada el 1882. El tarannà del casino contrastava amb el del veí Centre Fraternal, obert a la classe treballadora. L'edifici, d'estil neoclàssic, està inclòs a l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya i es considera Bé Cultural d'Interès Local (al llarg dels anys s'hi han fet algunes remodelacions). Sabem que, de moment, només se'n poden obrir els baixos, perquè la part de dalt té problemes d'accessibilitat difícils de resoldre (quan es van fer les obres del Teatre Municipal, adossat al Mercantil, potser no es va pensar en una connexió que permetés, més endavant, l'ús de la part de dalt de l'edifici). Ara, la intenció inicial és que sigui gestionat per l'àrea de Cultura i que s'hi facin exposicions. És una idea excel·lent, però espero que no sigui l'única. És a dir, utilitzar un edifici d'aquestes característiques i tan emblemàtic només per a exposicions, podria fer la sensació que, en certa manera, se li dona un to elitista o exclusiu, tenint en compte la gran quantitat d'activitats culturals que s'organitzen a Palafrugell. No cal tancar portes a cap iniciativa. El Mercantil dona per a molt més i pot acollir conferències, presentacions, jornades o el que sigui que hi tingui cabuda.

>> El Centre Fraternal i el Cercle Mercantil de Palafrugell, situats a plaça Nova (així és com l'anomenen els palafrugellencs). (Foto: AJUNTAMENT DE PALAFRUGELL)